

Gotlands
Ornitologiska Förening

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2017

Styrelse och funktionärer

Styrelse: Måns Hjernquist (ordförande), Sivert Söderlund (vice ordförande), Clas Hermansson (sekreterare), Mattias Andersson, Tomas Carlsson, Sven-Olof Lundgren och Arvid Svanborg. Sten Wikström har varit adjungerad styrelseledamot och föreningens kassör.

Revisorer: Erik Fröding (sammankallande) och Lars Brolund. Suppleanter Fredrik Gustafsson och Björn Lilja.

Valberedning: Sten Wikström (sammankallande) och Per Smitterberg.

Inventeringsgruppen: Clas Hermansson (sammankallande), Tomas Carlsson och Per Smitterberg.

Programgruppen: Sven-Olof Lundgren (sammankallande), Tomas Carlsson och Sivert Söderlund.

Regionala rapportkommittén (Rrk): Björn Lilja (sammankallande), Jens Bardtrum, Mattias Gerdin, Fredrik Gustafsson och Clas Hermansson.

Medlemsansvarig: Ann Wikström.

Årsmöte och styrelsesammanträden

Årsmötet hölls i Visby den 21 februari. Styrelsen har under det gångna året haft 12 protokollförda sammanträden inklusive årsmötet. Dessutom hölls den 17 oktober ett föreningsmöte beträffande godkännande av föreningens nya stadgar som hade beslutats vid årsmötet. Styrelsen har även haft löpande kontakt via bl.a. e-post och telefon. För andra året i följd hade styrelsen ett arbetsmöte, denna gång på Holmhällar den 28-29 oktober.

Medlemsantal

Föreningen hade vid årets slut 699 (682) medlemmar, varav 49 (45) ständiga medlemmar (fjolårets siffror inom parantes). Tidskriftsutbyte har skett med 14 föreningar.

Tidskriften

Föreningens medlemstidskrift Bläcku har utkommit med två nummer. Redaktionen har bestått av Måns Hjernquist. Dessutom har Mia Holmebrant och Per Smitterberg bistått med korrekturläsning. Tretton fotografer har bidragit med bilder. Ett speciellt tack till alla fotografer och skribenter. Tidskriften har tryckts hos ThomasTryckare.se. Upplagan har varit 800 ex.

Hemsida

Hemsidan som lanserades för två sedan har fungerat väl och varit uppskattad av medlemmarna. Erik Fröding har varit webmaster och har tillsammans med Per Smitterberg uppdaterat hemsidan.

Ekonomi

Styrelsen har följt den ekonomiska strategi som styrelsen tagit fram och som presenterats vid tidigare årsmöten och även upprättat budget inför verksamhetsåret. Styrelsen har även fortsatt förvaltat en del av föreningens medel så att det tillåtits en relativt låg men säker avkastning utan risker. Den ekonomiska redovisningen finns separat.

Program- och kursverksamhet

Under 2017 anordnade föreningen traditionsenligt inneträffar och utflykter i samarbete med Studieförbundet. Totalt genomfördes det 22 aktiviteter, varav fyra inneträffar och 18 utflykter.

På dessa har sammanlagt 320 personer deltagit. Eftersom frågan om könsfördelning inom fågelföreningar varit uppe för diskussion inom SOF Bird Life kan noteras att antalet kvinnor var 130 (41 %). Inneträffar har arrangerats i Vita huset, Visby. Rapporter från inneträffar och utflykter har publicerats i Bläcku och löpande på vår hemsida.

Inneträffar

Fågelskyddsområden och naturreservat - tisdagen 14 mars

Cecilia Nygren från Länsstyrelsen i Gotlands län berättade om varför och hur går det till när Länsstyrelsen beslutar om och genomför skyddsområden. Träffen avslutades med en frågestund med de sju medlemmar som deltog.

Extra föreningsmöte och ejdrarna på Lilla Karlsö - tisdagen 17 oktober

Den stadgeändring som beslutades på senaste årsmötet fastställdes. Tolv medlemmar deltog på mötet. De kunde också lyssna på Måns Hjernquist redogörelse om ejderns upp- och nedgång på Lilla Karlsö. Ejdrarna har studerats i nästan ett halvt sekel. En imponerande uppföljning av ett fågelbestånd.

Äventyr och ovanliga möten på den sibiriska tundran - onsdagen 15 november

Ett 20-tal fågelintresserade fick följa med på resan till den ryska tundran som Mattias Gerdin gjorde tillsammans med Alexander Hellqvist och Mats Waern. Det slutliga målet var Olenekdeltat där den Nordamerikanska prutgåsen och den sibiriska prutgåsen möts sida vid sida, dit de till slut nådde efter tämligen hisnande äventyr. En plats som nästan aldrig har besökts av fågelskådare. Här häckar stora mängder vadare, såsom sibirisk tundrapipare, tuvsnäppor och rödhalsade snäppor. Med tur kan man även hitta den mytomspunna rosenmåsen som häckar på ett fåtal ställen. Reslusten väcktes nog hos många och i det fuktiga gotländska novembermörkret var det skönt att få drömma sig bort.

Lussebullar med kaffe och överraskningar - tisdagen 12 december

Vi var åtta medlemmar som samlades för lussefika. Det fanns gott om tid för alla närvarande att diskutera vårt gemensamma fågelintresse.

Utflykter

Vinterfåglar på norr - söndagen den 22 januari

När klockan slagit nio hade, till min glädje, ett dussintal fågeltörstande personer samlats vid hamnen i Kappelshamn. Tyvärr låg den enda större flocken med fåglar, mest vigg med inblandade bergänder, vid Storugns tvärsöver viken. Men vi kunde ändå tillsammans leta fram många spännande fåglar. En rejäl flock med närmare 40 gråhäger kunde räknas in och utanför piren låg 14 smådoppingar. Dagen avslutades vid Länنالagunen i Slite (Per Smitterberg).

Klintehamns hamn särskilt för nybörjare - söndagen den 12 februari

Vi var många intresserade som samlats vid Klintehamn för att se på fåglarna vid hamnen och i Klinteviken, Förutom alla fåglar var det glädjande att det var fler kvinnliga än manliga fågelintresserade som deltog (Sven-Olof Lundgren).

Vårutflykt på Storsudret - söndagen 5 mars

Efter en nästan obefintlig vinter längtade vi efter fågelvåren. Nio personer mötte upp i Burgsviks hamn. Den kraftiga vinden gjorde att vi förflyttade oss till Sundre och Hoburgen. Två havsörnar och korpar lekte i vinden vid Hoburgsklippan. En ormvråk och en pilgrimsfalk sågs. Dagen avslutades med den svarthakade buskskvätta som uppehållit på Hoburgsåkrarna sedan december i fjol. Den satt som tidigare vid den gödsel- tångstack som fanns på åkrarna (Per Smitterberg).

Fågelsträck vid Kronholmen - söndagen 26 mars

Vi var 13 deltagare som samlades vid Skansudde fyr för att se på förbisträckande fåglar. Ejdrarna sträckte enbart i mindre flockar i den tilltagande vinden från sydväst. Det blev kallt i vinden och vi förflyttade oss bort mot Paviken. Det tranpar som finns i Paviken var redan på plats. Dessutom såg vi bl.a. en tundrasädgås, en röd glada, röddrommen bölade från vassen, en vattenrall grymtade och en varfågel spanade från toppen av en buske (Jörgen Petersson).

Ejderspaning - söndagen 9 april

Ejderspaning med korvgrillning vid Tomsarve kvarn på Ekstakusten samlade 15 deltagare. Det börjar bli tradition att träffas. Vi fick se sträckande ejder, dock inga mängder. En havsörn cirklade över Lilla Karlsö, svårter, sjöorre och storlom sträckte förbi och ett par skärpiplärkor rastade (Sven-Olof Lundgren).

Vårfåglar på Fårö - söndagen 16 april

De blåste kallt och friskt från norr och snön hängde i luften. Trots detta samlades 16 deltagare vid Fårö kyrka. Vid Mölnor träsk sågs en brun kärnhök. Västerriiv, Gåsmorahammaren, Djauporna och Alnäsaträsk besöktes. Det blev flera nya lokaler för deltagarna. Bland vårfågelnarna sågs storspov, kentsk tärna, fisktärna, silvertärna och sädesärta (Lars-Erik Broman).

Näsuddens östra strand - måndagen 1 maj

Vi var 18 deltagare som samlades vid vindkraftscentret på Näsudden för en utflykt till Näsuddens östra strand. Vädret var det bästa med solsken och svag vind från sydost. De fåglar som vi såg var bl.a. havsörn, kungsörn, myrspov, roska och småtärna, Alla var överens om att det var en väldigt bra fågellokal och som de flesta aldrig besökt tidigare (Sivert Söderström).

Fågelskådningens dag - söndagen 7 maj

Det blev en blåsig morgon på Södra hållarna, Visby, för de femton deltagare som samlats för att se och höra nyanlända vårfåglar (Fredrik Gustavsson).

Tättingkonsert i Lummelundsbruk - tisdagen 23 maj

Kvällsvandringen samlade 27 deltagare från sju av våra landskap. Fantastiskt roligt att så många deltar i våra aktiviteter. Vädret var det allra bästa, solsken, ljummet i luften och vindstilla. Kvällens fågellista slutade på 42 arter. Bland dessa fanns två storlommar utanför stranden, en rörhöna i dammen, spillkråka i parken och en karminröd sjungande rosenfink. Lummelunds bruk är en av Gotlands pärlor under årets alla årstider (Clas Hermansson).

Nattsångare på Lina myr - tisdagen 30 maj

Vi var sex deltagare som samlades vid Vallstena kyrka för åka till Lina myr och lyssna på nattsångare. Vädret var inte det bästa och under kvällen tilltog regnet. Trots detta fick vi höra sex kornknarrar. Tio näktergalar sjöng vid Lina träsk, en gräshoppsångare hördes, morkullor flög över oss, storspovar spelade, en nattskärja jagade och enkelbeckasin spelade. Trots regnet var vi nöjda med kvällen när skiljdes åt strax före midnatt (Lars Brolund).

Kvällsutflykt - onsdagen 7 juni

Sju strömmar i Slite, Vägumeviken och Asunden är klassiska fågelmarker i Slite-trakten, Det tyckte också de tjugo förväntansfulla personer som mötte upp inför kvällens fågelskådande. Vi fick se allt som kan förväntas och trivseln bland deltagarna var det bästa (Sten Wikström).

Östergarns prästänge - onsdagen 14 juni

I den fina försommarkvällen vandrade vi (12 deltagare varav 8 kvinnor) runt i Östergarns prästänge. Vi lyssnade på fåglar bl.a. både gran- och grönsångare. Högt i skyn svävade både havsörn och kungsörn. Ett bohål med större hackspett ungar förnöjde också deltagarna. Det blev utgångspunkt för berättelsen om hur vår Herre skapade hackspetten! Liknande historier och folklöre om andra fåglar blev också berättade. Orkidéer och ögontröst förgyllde promenaden innan det medhavda fikat avslutade kvällen (Tomas Carlsson).

Norsholmen - söndagen 30 juli

Femton vadarsugna skådare slöt upp på morgonen vid sjöräddningsmuséet, Ekeviken på Fårö. Sammanlagt blev det 14 vadararter, bland dessa kustpipare och kustsnäppa. Totalt blev det 53 arter under fem timmars skådning. Dagens clou var den rostand som sågs i Varpvät. Det blev rent av ett livskryss för somliga deltagare (Åke Andersson).

Hummelbosholm och Ålarve - söndagen 6 augusti

Vi fortsatte på konceptet att besöka några lokaler i boken Skådas fåglar på Gotland. Fjorton deltagare mötte upp vid grinden till Hummelsboholm på morgonen. Resan fortsatte till Ronehamn för besök vid Ålarve naturreservat. Det var ganska tomt på fåglar i den friska vinden. Under dagen sågs bl.a. ljungpipare, myrspov, grönbena samt många hussvalor och ladusvalor. (Sivert Söderlund).

Vadare och änder vid Snoderviken och Klase - söndagen 20 augusti

Sensommarutflykten till de här lokalerna får nog numera betraktas som en tradition. Ett 10-tal fågelskådare mötte upp vid Sproge kyrka på morgonen. Friska vindar från sydväst och medelhögt vatten var inte de allra bästa för vadare. Vi lyckades bl.a. se en flock gravänder sparvhök, tre skärfläckor, svartsnäppa, småsnäppa och mossnäppa (Per Smitterberg).

Sträckmorgon på Faludden - söndagen 17 september

Nitton personer hade samlats för att uppleva höstens fågelsträck. Strax efter att vi ankommit drog en pilgrimsfalk förbi. Flockar med prutgäss och sjöorrar sträckte söderut. Bläsänder, snatteränder, skedänder, kärnsnäppor, svartsnäppor och en gluttsnäppa rastade. En ung duvhök gjorde jaktförsök. En stenfalk drog förbi. Dagen avslutades vid Hoburgsklippan, där vi såg en ung fiskgjuse, en brun kärnhök och några tornfalkar (Per Smitterberg).

Höstfåglar på Furillen - söndagen 8 oktober

Fyra personer mötte upp på morgonen. Tyvärr inställdes utlykten på grund av mycket dåligt väder (Per Smitterberg).

Höststräck på Östergarnsholm - söndagen 22 oktober

Aktiviteten inställdes.

Annan publik verksamhet

Föreningen har i flera olika sammanhang figurerat i lokal media under året. Detta gäller inte minst Radio Gotland där flera av GOF:s inventeringsaktiviteter uppmärksammats. Dessutom har Per Smitterberg som trogen radiopratare tillfört mycket kunskap om Gotlands fåglar.

Fågelmatning

Föreningen har även under gångna vintern 2016/2017 anordnat tre fågelmatningsplatser i Visby (Botaniska trädgården, Donners hage och Sumpskogen, Hällarna) samt i Lummelundsbruk. Matningen i Sumpskogen blev speciellt uppskattad av alla besökare som promenerade på den nya spången genom det nyligen bildade kommunala naturreservatet. Sivert Söderlund ansvarar för fågelmatningarna.

Fågelholkar

Tillverkning av fågelholkar för småfåglar och stare startades vid en aktivitet på Södra hällarna 2014. De sattes upp i och kring den s.k. sumpskogen. Verksamheten har fortsatt och t.o.m. 2017 finns nu 48 småfågelholkar och 8 starholkar i området. Dessutom har 14 holkar satts upp i Donners hage och 5 holkar i Krookska dungen. Under 2017 hade vi dessutom ett samarbete med slöjdlärare på Gråbo-skolan och kunde tillverka holkar i skolans slöjdsal. En uppskattad aktivitet var att vi tillsammans med lärare och elever satte upp 10 fågelholkar i Furulundsskogen. Totalt finns nu 5 holkar för kattuggla som satts upp de senaste åren, varav två tillkom under 2017, i änge vid Barlingbo respektive Endre. Sivert Söderlund och Sven-Olof Lundgren ansvarar för GOF:s verksamhet beträffande fågelholkar.

Inventeringar*Lagholmen*

Resultatet från inventeringen av Lagholmen, Fårö har redovisats till uppdragsgivaren Länsstyrelsen. Vår rekommendation var att hålla ön öppen från igenväxning. Lagholmen har en tradition som häckningsplats för dvärgmå. Tomas Carlsson, Clas Hermansson och Jim Sundberg har deltagit i inventeringen. Inventeringen har finansierats med bidrag från Länsstyrelsen i Gotlands län.

Sjöfågeltaxeringen

Det är ett samarbete mellan SOF och Svensk fågeltaxering som startades 2015. Då var vi tyvärr för sent ute och deltog inte i projektet. I år blev det bättre med 27 inventerade "sjöar". För kommande år finns det naturligtvis plats för fler "sjöar" och inventerare. Räkningar skall göras årligen på alla utvalda områden. På så sätt kan vi följa förekomsten av fågelarter som inte täcks genom andra inventeringar. Ett besök i slutet av maj månad. Det kan inte vara enklare. Clas Hermansson samordnar räkningarna på Gotland.

Midvinterräkningarna av sjöfåglar

Årets räkning genomfördes den 8-20 januari. Av de 93 områden som finns runt Gotlands kust räknades 91 områden (98 %). Av dessa var ett område täckt av is. Två områden kunde inte räknas eftersom Tofta skjutfält var stängt för allmänheten. Detta är det femte året i följd som vi täckt i stort sett hela Gotlands kust. Totalt inräknades knappt 121 000 sjöfåglar och 15 personer deltog i räkningarna. De samordnades av Clas Hermansson. Ersättning för resekostnader har erhållits Statens Naturvårdsverk.

Tofta skjutfält

Under ledning av P.G. Bentz och på uppdrag av Färsvarsmakten inventerades förekomsten av fåglar på Tofta skjutfält. Inventeringen gjordes tre dagar i slutet månaderna april och juni. Arbetet var en del i det MKB-arbete som är föranlett av Färsvarsmaktens utökade verksamhet på Tofta skjutfält. Totalt deltog sex personer i arbetet. Resultatet kommer att presenteras i Bläcku nr 1/2018. Inventeringen har finansierats med bidrag från Färsvarsmakten.

Damminventering

GOF:s styrelse har beslutat att under 2018 att inventera öns dammar, vattenfyllda stenbrott och grustag. Syftet är att vi skall få bättre kunskap om fågelförekomsten under häckningstid, inte minst som ett viktigt bidrag till vår planerade publikation Gotlands fåglar. Inventeringen omfattar samtliga sjöfåglar, vadare och våtmarksbundna tättingar samt rovfåglar och häckningar av backsvala. En arbetsgrupp bestående av Clas Hermansson (sammanställande) Jörgen Petersson och Per Smitterberg ansvarar för inventeringen.

Gotlands fåglar

Under 2017 beslutade GOF:s styrelse att påbörja arbetet med en publikation som har arbetsnamnet "Gotlands fåglar". Syftet är att sprida information om Gotlands fåglar. Boken skall vända sig till Dig som vill veta mera om fågellivet. Anledningen är att vi har funnit att det finns ett stort behov att göra en heltäckande dokumentation över fåglarna på Gotland. Förutom de artiklar som finns i vår tidskrift Bläcku, äldre böcker och rapporter från Länsstyrelsen är mycket lite publicerat. Vi får gå tillbaka till Nils Nohréns publikation från 1958 för att finna omfattande uppgifter om Gotlands fåglar. Arbetet leds av en grupp bestående av Clas Hermansson (projektledare), Fredrik Gustafsson och Björn Lilja.

Knölsvan

Inventering av knölsvan under häckningsperioden startades under 2016 och avslutades 2017. Syftet var att kartlägga populationsstorlek, utbredning samt häckningsresultat. Resultatet från 2016 har publicerats i Bläcku nr 1/2017. Clas Hermansson har ansvarat för inventeringen.

Turkduva

Det finns mycket som tyder på att arten minskat de senaste åren. Därför har förekomsten av turkduva inventerats under 2017. Den senaste uppskattningen (från 2012) är att det finns 200 par på Gotland. Lars Brolund har ansvarat för inventeringen.

Kornknarr

Ringmärkning av kornknarrar påbörjades 2013 och årets verksamhet blev det femte året i följd. Totalt ringmärktes 105 kornknarrar. Dessutom kontrollerades 11 fåglar som märkts tidigare år på Gotland. Under åren 2013-17 har 385 kornknarrar ringmärkts. Arbetet har utförts av Bimbi Ollberg. Verksamheten har finansierats med bidrag från Länsstyrelsen i Gotlands län.

Fågelrapportering

Totalt har 79 502 (84 316) fågelrapporter från 609 (928) rapportörer från 2016 har bearbetades av Rrk. Antalet rapporter och framför allt antalet rapportörer är lägre än under 2015 (inom parentes). Rapporteringen är en viktig del i fågelövervakningen och en kvalitetsgranskad sammanställning publicerades traditionsenligt i höstnumret av Bläcku.

Fågelskydd

GOF:s styrelse har svarat på flera remisser i fågelskyddsfrågor och agerat i olika fågelskyddsärenden, som även inkluderar förhandlingar i miljödomstolen. GOF har varit framgångsrik i de ärendena och lyckats vinna målen i domstol. GOF:s styrelse har varit representerad vid olika sammankomster, t.ex. samrådsmöten. För mer information om ärenden som föreningen agerat i hänvisas till styrelsen och publicerade skrivelser på hemsidan.

Nationella kontakter

Styrelsen har haft regelbunden kontakt med andra regionalföreningar, fågelskyddsorganisationer och SOF Bird Life. Föreningens var representerad vid SOF:s årsmöte av Sven-Olof Lundgren och Sivert Söderlund. Vid ett möte med SOF:s regionalföreningar i Götaland deltog Måns Hjernquist, Clas Hermansson och Sivert Söderlund.

Föreningsuppdrag

Sivert Söderlund har varit föreningens representant i Region Gotlands miljöråd och i Länsstyrelsens naturvårdsråd. På SOF Bird Lifes riksstämma som hölls i Rimforsa i Östergötland deltog Sven-Olof Lundgren och Sivert Söderlund.

Övrigt

GOF har under året tagit fram en folder där föreningens verksamhet presenteras. Dessutom har en s.k. roll-up tagits fram. Motivet som finns på folderns omslag och roll-up är en flygande tofsvipa fotograferad av Jörgen Lindqvist.

Tack

Styrelsen riktar ett stort tack till alla som på olika sätt har engagerat sig i föreningen och för fåglarna!

Visby den 20 januari 2018

Måns Hjernquist
Ordförande

Sivert Söderlund
Vice ordförande

Clas Hermansson
Sekreterare

Tomas Carlsson
Ledamot

Sven-Olof Lundgren
Ledamot

Mattias Andersson
Ledamot

Arvid Svanborg
Ledamot